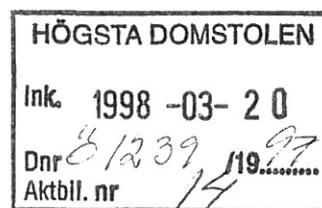

KONKURSFÖRVALTARKOLLEGIERNAS FÖRENING

YTTRANDE
1998-03-19

Mål nr
Ö 1239/97

Högsta domstolen
Avd 1
Box 2066
103 12 STOCKHOLM

Arvode till konkursförvaltare

Högsta domstolen har förordnat att Konkursförvaltar-
kollegiernas förening skall beredas tillfälle att yttra sig
i rubricerade mål mellan advokaten Gunnar Ljungman och
riksskatteverket. I anledning härav anför föreningen följande.

Sammanfattning

Föreningen anser att den av konkursförvaltaren förda talan
skall bifallas så att han - med överskridande av konkurs-
förvaltartaxan - enligt 14 kap 4 § 2 st konkurslagen till-
erkännes yrkat arvode.

Nr i delgivningsförteckning:

II 18/6-7

Skäl för föreningens ställningstagande

Endast de som uppfyller de i 7 kap 1 § konkurslagen uppställda kraven kan förordnas till konkursförvaltare. Därav följer att konkursförvaltare skall besitta, förutom allmänna juridiska kunskaper, företagsekonomiska insikter, kunskaper om bokföring och redovisning samt kännedom om och vana vid affärsjuridiska spørsmål. Dessa krav har gjort att förvaltarna som regel söks bland personer som har i sin verksamhet varit särskilt inriktade på affärsjuridiska frågor. Ett annat viktigt krav har varit att förvaltaren skall förfoga över en väl utvecklad kontorsorganisation. Slutligen har påpekats att förvaltare också skall ha insikter i straffrättsliga frågor och vara väl förtrogen med arbetsrättsliga och arbetsmarknadspolitiska frågor. Dessa krav har inneburit att allmänpraktiserande jurister i princip inte kommit ifråga som förvaltare och att förvaltaruppdragen begränsats till advokater vid affärsjuridiska byråer och ledande tjänstemän hos ackordscentralerna i Stockholm och Göteborg.

Det är också föreningens erfarenhet att arvode enligt 14 kap 4 § 2 st konkurslagen fastställs endast med utgångspunkt från vad som anges i lagen, nämligen att detta inte får bestämmas till ett högre belopp än som är skälig ersättning med hänsyn till det arbete som uppdraget har krävt, den omsorg och skicklighet varmed det utförts samt boets omfattning. Föreningen känner inte till något fall där arvodet påverkats av den timkostnadsnorm som anges i äktenskaps-skillnadstaxan eller i brottmålstaxan.

Föreningen och de inom föreningen verksamma lokala förvaltar-kollegierna har regelbundet samråd med riksskatteverket respektive för varje kollegium aktuell tillsynsmyndighet.

Enligt föreningens uppfattning har det hitintills rått enighet mellan föreningen och kollegierna å ena sidan och riksskatteverket och tillsynsmyndigheterna å andra sidan att samtliga förvaltare skall vara beredda att åtaga sig förvaltarskap jämväl i de konkurser, där arvodet kan förväntas bli fastställt med tillämpning av konkursförvaltartaxan. Ersättning enligt taxan och rätten att få överskrida taxan måste därför avgöras med beaktande av vad som är skälig ersättning till förvaltare med normal kompetens och kontorsorganisation.

Föreningen vill påpeka att konkursförvaltartaxan inte har något samband med rättshjälpsystemet. Konkursförvaltartaxan grundar sig på bestämmelserna i 14 kap 4 § 3 st konkurslagen och 44 § konkursförordningen. Visserligen talas i 44 § konkursförordningen om "den timkostnadsnorm, som beslutas av regeringen" men bara för att man i bestämmelsen använder uttrycket "timkostnadsnorm" följer därav inte att timkostnadsnormen beloppsmässigt skall överensstämma med den timkostnadsnorm som gäller enligt rättshjälpslagen och för offentliga försvarare enligt rättegångsbalken.

Med ovanstående vill föreningen poängtera dels att lagstiftaren av konkursförvaltaren krävt inte endast affärsjuridisk kompetens utan även särskilt utvecklad kontorsorganisation, dels att samma kompetens krävs av förvaltare i de konkurser, där konkursförvaltartaxan kommit att bli tillämplig, dels ock att den timkostnadsnorm som fastställts inom rättshjälpsystemet inte hitintills har ägt eller i framtiden kan tillåtas äga tillämpning såvitt gäller konkurser.

Regeringen och domstolsverket synes emellertid inte ha beaktat detta. Bland annat nämns konkursförvaltartaxan i den

av domstolsverket regelbundet utgivna skriften "Rättshjälps-
taxor" under rubriken "Allmänt om rättshjälpsystemet",
se kopia av sid. 1 i den för målet aktuella publikationen,
bilaga 1. Vidare bifogas som bilaga 2 regeringens beslut av
den 23 maj 1996 för den aktuella perioden, där regeringen har
bestämt timkostnadsnorm enligt rättshjälpslagen och rättegångsbalken men inte enligt konkursförordningen. I anledning
härav ifrågasätter föreningen om det överhuvudtaget finns en
gällande konkursförvaltartaxa, enär domstolsverket för den
aktuella tidpunkten synes ha bestämt konkursförvaltartaxan
utan att regeringen enligt 44 § konkursförordningen fattat
ett grundläggande beslut om timkostnadsnorm.

Föreningen anser att det inte endast kan betraktas som ett
administrativt misstag att 44 § konkursförordningen inte
nämnts i regeringens beslut. Regeringens beslut grundar sig
på domstolsverkets redovisning av självkostnaderna vid de
allmänna advokatbyråerna per debiterbar juristtimma. Med
beaktande av vad som ovan anförts måste konkursförvaltar-
taxan grunda sig på kostnadsnivån vid affärsjuridiska byråer
med för konkursförvaltning särskilt anpassad kontors-
organisation.

För det fall Högsta domstolen finner att gällande konkurs-
förvaltartaxa finns, är det föreningens uppfattning att
konkursförvaltartaxan utgör ett undantag till de principer
för fastställande av konkursförvaltararvode som anges i
14 kap 4 § 2 st konkurslagen. Med beaktande härav anser
föreningen att konkursförvaltartaxans tillämpning skall
begränsas till de fall som uppenbart faller inom taxans
område och att ingen extensiv eller analogivis tolkning av
taxan kan tillåtas. Föreningen menar sig ha stöd för en sådan
tolkning i av Högsta domstolen nyligen avgjorda mål, framför
allt NJA 1996, s 618, och NJA 1996, s 794.

Å sid. 5 y anger riksskatteverket att taxan för närvarande är ett avrundat belopp som svarar mot gällande timkostnadsnorm multiplicerat med 8. Enligt föreningen är detta endast ett matematiskt resultat av konkursförvaltartaxan delat med den för rättshjälpen fastställda timkostnadsnormen. Icke någonstans är det angivet att taxan avser att ersätta en genomsnittlig arbetsinsats om c:a 8 timmar.

Riksskatteverket anger vidare att taxan ger uttryck för att stor kostnadsmedvetenhet skall iakttagas och att över-skridande av taxebeloppet skall ske endast undantagsvis. Föreningen kan inte acceptera detta synsätt.

Förvaltarens åligganden utvidgades i samband med införandet av nu gällande konkurslag och bl a ålades förvaltaren att utföra en mer noggrann utredning om misstanke om brott mot borgenärer. I förvaltarberättelsen skall vidare om möjligt anges vid vilken tidpunkt obestånd kan antas ha inträtt samt om och när skyldighet inträtt att upprätta särskild balansräkning enligt 13 kap 2 § aktiebolagslagen. Flertalet förvaltare har kunnat iakttaga en utveckling som innebär att antalet konkurser, i vilka ekonomisk brottlighet kan misstänkas föreligga, ökat kraftigt och att frågan om utredning av brott aktualiseras oftare i de mer eller mindre tillgångslösa konkurserna. Det blir allt vanligare att bokföring saknas och att ställföreträdarna i tillgångslösa konkursbon underlåter att inställa sig till boutredningssammanträden och även till edgångssammanträde.

Sedan EU-inträdet utses i ökande grad medborgare i annat EU-land som styrelsemedlem. Obehagligt ofta finns det skäl anta att denne är en fiktiv person. Många gånger kan vara svårt att bilda sig en korrekt upfattning om bolagets ekonomiska förhållanden i en tillgångslös konkurs, svårare än i enklare konkurs där viss verksamhet bedrivits fram till konkursutbrottet.

Enligt föreningens mening har detta medfört att en normal taxekonkurs idag utgörs antingen av en juridisk person, som inte bedrivit rörelse, eller av en fysiker, som inte bedrivit näringsverksamhet. En tillämpning av taxan i konkurser, där förvaltarens åligganden av olika skäl krävt en större arbetsinsats än normalt, skulle enligt föreningens mening stå i strid mot principen om att förvaltaren är berättigad till skälig ersättning för sitt arbete.

I sin kommentar till taxan, se bilaga 3, anger domstolsverket ett antal situationer där förvaltararvodena kan komma att bli bestämda utan tillämpning av taxan. Vad som här anges måste betraktas som exempel. Det måste därför vara tillåtet att ta hänsyn till de faktiska svårigheter och problem som efter taxans tillkomst uppkommer genom framför allt den ekonomiska brottslighetens förändring.

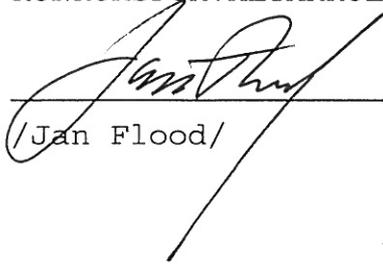
Föreningen menar att konkursförvaltartaxan måste tillämpas enligt sin lydelse. Finner rätten att skälig ersättning, bestämd enligt 14 kap 4 § 2 st konkurslagen, överstiger det i taxan angivna gränsbeloppet, är konkursförvaltartaxan inte tillämplig utan skall ersättning bestämmas enligt de i 14 kap 4 § 2 st konkurslagen angivna grunderna.

I det aktuella fallet noterar föreningen att riksskatteverket vitsordar att förvaltaren och hans kontorsorganisation lagt ned 15 timmar på att hantera konkursen. Riksskatteverket har inte gjort gällande att konkursförvaltaren och hans kontorsorganisation vidtagit onödiga åtgärder eller överarbetat nödvändiga åtgärder. Förvaltaren har uppgivit att omhändertagandet försvårats av att ställföreträdaren avlidit och att bokföringen var bristfällig. Enligt bokföringen har funnits en fordran om kr 191.665 mot den avlidne ställföreträdaren, som ej kunnat avskrivas utan utredning. Bolagets skatte-

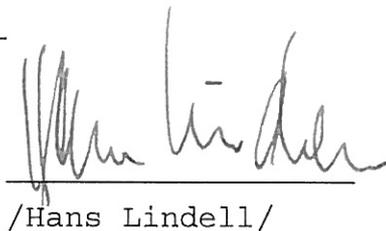
situation har bevakats och överskjutande skatt emottagits. Två halvårsberättelser har upprättats. Riksskatteverket har heller inte gjort gällande att förvaltaren brustit i omsorg eller skicklighet. Även av riksskatteverkets i andra hand gjorda vitsordande framgår att skälig ersättning överstiger gränsbeloppet i konkursförvaltartaxan.

Föreningens slutsats blir därför att arvode till konkursförvaltaren skall bestämmas enligt 14 kap 4 § 2 st konkurslagen och inte enligt konkursförvaltartaxan. Föreningen finner det yrkade arvodet skäligt.

KONKURSFÖRVALTARKOLLEGIERNAS FÖRENING

/Jan Flood/

/Hans Lindell/